

Usoda osebnih računalnikov (osebnikov) ali PC-jev v prihodnosti

Razmislek o stanju v Sloveniji

Tomaž Banovec, Ljubljana

Tehnične razlike med takoimenovanim domačim računalnikom (Home Computer) in osebnim računalnikom (Personal Computer) oziroma osebnikom praktično ni več. Podobno so vedno bolj zabrisane tehnične in funkcionalne razlike med prenosniki (laptopi) in notesniki. O tem so se pogovarjali na sestankih o računalniških sistemih 15.10.1993. v Münchenu. Podobno to zaznavamo tudi v slovenskih strokovnih krogih.

Tuji obiskovalci že zahtevajo oceno podatkov o tem, koliko osebnikov je v Sloveniji. Na njih hočejo razviti svoje mrežne podatkovne ponudbe. V januarju 1994 je predstavnik Phara na obisku v Sloveniji povedal sicer znano dejstvo. Države v tranziciji so preko tehničnih projektov in pomoči EU-ja razvile velike mreže za prenos podatkov, včasih prave avtoceste, prometa po njih pa ni, baz podatkov za komercialno in tudi neprofitno rabo pa ni. Francija (Telecom) ponuja okrog 5 000 naslovov takih baz v omrežju MINITEL-a, ki seže v 6 milijonov gospodinjstev na zato posebej prirejenih napravah, ki še niso pravi osebniki, so pa izredno cenene komunikacijske naprave.

Vsi - tudi medsebojni konkurenti, producenti in uporabniki so ugotovili, da je prihodnost predvsem in zlasti v osebnikih, osebnih računalnikih ali bolje v omrežjih osebnikov tudi v gospodinjstvih. Ugotavljajo, da je v Nemčiji med 1,1 milijona osebnikov, kolikor jih prodajo letno, približno polovica prodanih za potrebe gospodinjstev.

Ta gospodinjstvi trg v Nemčiji raste 15 % letno. Ljudje ne kupujejo za domov samo PS-1, ampak tudi že PS-1000 ter še boljše osebnike. Naših podatkov o tem nimamo - nekatere ocene pa kažejo, da veliko ne zaostajamo. Tako naj bi imeli okrog 150 000 osebnikov v Sloveniji in od tega je mogoče ena petina v gospodinjstvih ali bolje na domovih.

Očitno pa na tem tržišču zmagujejo samo tisti, ki imajo velik obseg prodaje in proizvodnje. Mala podjetja v ZRN in zasebniki so šele 15 % pokriti z osebniki. Do leta 2000 naj bi se svetovni trg osebnikov s sedanjih 60 milijard prodanih kosov letno dvignil na 130 milijard dolarjev in gospodinjstvi tržni segment naj bi znašal okrog 50 %. Compaq že ponuja za ta segment poseben PC - Presario. Popolno opremo, triletno garancijo, ogromno programske opreme in vse ostalo ponujajo tudi velike trgovske hiše in drugi.

Vendar ima množični trg nekatere svoje zakonitosti. Kupcev ne briga več zveneče ime firme, ampak to, ali oprema pokriva Unixovo ali Novellovo okolje in podobno. Za gospodinjstvo in široko uporabo je Compaqov šef predvideval, da bi morali predvsem dodatno znižati cene. Sedaj je že 35 % ameriških (ZDA) gospodinjstev opremljenih s osebniki, leta 2000 naj bi jih bilo že 75 %, če bodo producenti izpolnili določene pogoje. To pa je predvsem - cena za posamezno napravo mora pasti pod magično mejo 500 dolarjev. Poleg tega morajo vložiti še velike napore za lažje upravljanje računalnikov in različne variante za specifične tržne segmente.

Izkazalo se je, da čeprav so bile napovedi za prodajo osebnih računalnikov v letu 1993 relativno slabe, so bili na koncu vseeno s prodajo večinoma zadovoljni. Tako je trg v Evropi vseeno "pojedel" dodatnih 10-15 % več osebnikov kot prejšnje leto, pri čemer je precej manj prodal IBM, ki pa je klub temu

zaslužil z redukcijo zaposlenih in pocenitvami.

Bistveno za Slovenijo bi bilo, da bi v eno od statističnih anket ali mogoče tudi na druge načine, uvedli tudi vprašanja, ki zadevajo računalniško opremo v gospodinjstvih. Mogoče bi bilo treba začeti s predštudijo, ki bi kasneje lahko služila bolj konkretnemu ravnanju. Razlogov za tako anketo je veliko veliko več, kot si zamišljamo. Pravilno pospeševanje uvajanja osebnikov v gospodinjstva bi pomagalo vsem, omreženi ter povezani, kot je to v ZDA, pa bi vsaj v Slovenji omogočili in poogrevali izreden skupni infrastrukturni vložek. Slovenski "Minitel" bi bil tako popolnoma mogoč, vendar na tehniki, ki je bistveno boljša kot francoska, vprašanje pa je naša organiziranost.

Najprej in predvsem pa je treba razviti navade in primerne baze podatkov. Mogoče na francoski način ob veliki začetni prisotnosti države. Vseeno pa se moramo vprašati, ali bomo v mreži ponudili dovolj javnih in skupnih baz podatkov za take omrežene uporabe. Tu pa Francozov ne bo lahko dohiteli in tudi drugih ne, saj cela Evropska unija zelo temeljito gradi podobna omrežja, ki se bodo tako kot vse množične zadeve, končale na domu.

Zadnja zadeva pa je tudi že jasna. Nekaj dražji kot običajni osebnik bo stal v tem letu na trgu osebnik, ki bo istočasno sposoben računalnik poln programske opreme, kakovosten televizor, komunikacijsko sredstvo, telekopirnik in še kaj.

Nujno je torej, da se izobraževanje za uporabo in sama uporaba osebnikov in računalništva preseli tudi na domove in postane vse bolj "razsuto" (diseminirano). Recimo, da bodo Amerikanci kmalu naredili osebnik po obljubljeni ceni 500 dolarjev in da bodo naše plače in kupna moč rasli tako, kot bo cena osebnikom padala. Za malo več kot mesečno plačo kupiti stroj, ki dela take stvari, ne bo več težko.

Učenje za uporabo osebnikov in s tem povezane stroške pa so že ocenili. V raznih podjetjih porabijo za osvajanje običajne preglednice in oblikovalca besedil tri mesece na osebo. Torej toliko ali več kot današnji osebnik. Pa se nam ne zdi veliko. Domači, v gospodinjstvu nameščen osebnik pa bi prav gotovo že pred nastopom dela pomagal pri razumevanju in k pocenitvam uvajanja.

Avtor ima precej izkušenj iz dela v srednje veliki - zelo informatizirani državni ustanovi. Ob redkih razpisih delovnih mest ugotavlja, da skoraj vsi kandidati že poznajo in obvladajo najmanj en urejevalnik besedil in eno preglednico.

Slovenci niso sovražni računalništvu. Ocenjujemo, da je pri nas skupaj okrog 150 000 osebnikov, dobro bi bilo, če bi jih omrežili in se naučili povezovati svoj informacijski otoček z velikimi bazami podatkov in velikimi omrežji. Vsaj država naj bi dala na voljo svoje javne - neprofitne baze podatkov in omogočila prenos obveznosti storitev.

Vsi smo verjetno za to, mogoče se bo po podpisovanju dogovora o asociacijskem sporazumu z Evropsko unijo nekaj premaknilo tudi pri nas. Je pretirana napoved, da bo imelo leta 2000 60 % naših gospodinjstev omrežen osebnik in da bomo imeli v okrog 2 000 pomembnih lastnih baz podatkov v velikem mednarodno povezanem omrežju?

Viri: nemški VDI Nachrichten, XIII-EU-revija, MM in drugi viri.